

16.02.2018

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ироаи Паёми ҳамасолаи худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва зимни дигар баромаду вохӯриҳо бо низомӣни мамлакат ва мақомоти хифзи ҳуқуқу тартибот таъкид менамоянд, ки воқеоту таҳавулотӣ чомеаи мухталифи чохонӣ хар яки моро хушдор месозад, ки зиракии сиёсӣ, омодагии доимӣ, эҳсоси баланди ватандӯстӣ, ҳудогоҳӣ ва муқаддас доштани хифз намудани ҳама арзишҳои истиклолияти давлати куҳанбунёдамонро аз даст надихем. Чунки вазъи зудтағйирёбандаи чохони муосир, зиёд гардидани равияву ташкилотҳои тундрави террористиву экстремистӣ ва дигар зухуроти таҳдидовари хатарнок метавонад сулҳу субот ва ҳаёти оромӯ осудаи мардумони кишвари моро ҳалалдор намояд. Аз ин рӯ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳалли масъалаҳои мустаҳкам намудани иқтидори муқофиавии кишвар диққати махсус зоҳир намуда, онро аз рӯзҳои аввали таъсисёбии Қувваҳои Муқаллаҳ таҳти назорати доимии худ қарор додаанд. Чунки дар хар давру замон ҳеч як давлату ҳалқият бе Қувваҳои Муқаллаҳи худ вучуд дошта наметавонад. Зеро ин қувва сулҳу субот, оромӣю осоиштагии мардум ва амнияти хар як кишварро таъмин менамояд.

ТАЪРИХИ МУХТАСАРИ ТАЪСИСЁБИИ ҚУВВАҲОИ МУҚАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

23-юми феввали соли 2018, аз таъсисёбии Қувваҳои Муқаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон 25 сол пур мешавад.

Баъди пош хӯрдани Иттиходи Шӯравӣ сарфи назар аз он, ки кишварро вазъи печидаи харбӣ-сиёсӣ ё худ муноқишаҳои дохилӣ фарогир буд, Тоҷикистони тозаистиклол ба таъсиси Кувваҳои Мусаллаҳи худ шурӯъ намуд. Вале барои бунёди он ягон заминаи моддиву техникӣ вучуд надошт. Яъне ташкили Артиши миллии мо дар чойи холӣ, аз сифр шурӯъ гардид.

18-уми декабри соли 1992 аз чониби Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон қарор «Дар бораи таъсиси Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба имзо расида, он дар заминаи «Фронти халқӣ» ва кувваҳое, ки ҳукумати конституциониро чонибдорӣ мекарданд, таъсис дода шуд. Хамин тариқ, 23-юми феввали соли 1993, нахустин паради харбӣ баргузор гардид, ки он рӯз расман санаи таъсисёбии Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон карда шуд.

Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои таъсисёбӣ се мархиларо паси сар намудааст. Даври аввал, ки аллақай пушти сар шуд, даври ташкилу фаъол намудани мақомоти харбӣ, қисмҳои низомӣ ва дигар муассисаву идораҳои Кувваҳои Мусаллаҳ буд, ки ин давр бомуваффақият анҷом ёфт. Даври дуюм, мархилаи рушду қамоли артиш, баланд бардоштани омодагии доимии ҷангӣ ва татбику истифодаи таҷрибаҳои пешқадам дар омӯзиши мақомоти идорӣ ва ҳайати шахсӣ аст, ки он ханӯз идома дорад. Даври асосӣ ин бунёди навъҳои Кувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таҳкиму тақвият бахшидани иқтисодӣ онро дар бар мегирад. Айни ҳол, дар ҳайати Артиши миллии се навъи Кувваҳои Мусаллаҳ фаъолият дорад: Кӯшунҳои хушқигард, Кӯшунҳои зудамал, Кувваҳои харбӣ-хавоӣ ва мудофияи зиддихавоӣ. Илова бар ин, ислоҳоти харбӣ дар Кувваҳои Мусаллаҳ ханӯз ҳам идома дорад.

ОМОДАГИИ ҶАНГИИ КУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри мустақкам намудани қобилияти мудофиявии кишвар, баланд бардоштани сатҳи омодабошии ҷангӣ, беҳтар гардонидани шароити моддӣ-техникӣ ва боз ҳам хубтар намудани вазъи иҷтимоии хизматчиёни харбӣ ғамхориҳои пайваста зоҳир менамояд.

Ба хамин тартиб, хамасола тибки нақшаи ягонаи тайёрии ҷангӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ дар ҳама ғарнизонҳои ҷумҳурӣ, бо ҷалби раисони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои мамлакат, шаҳрвандони ҷумҳурӣ ва дигар сохторҳои қудратӣ маҷмӯи машқҳои муштаракӣ зиддитеррористӣ, тамринҳои васеи амалиётӣ-тактикӣ ва стратегӣ, машғулиятҳои омодагии сафарбарӣ, ҷамъомади мудофияи ҳудудӣ ва дигар ҷорабиниҳои низомӣ ташкилу ба роҳ монда мешаванд. Танҳо дар давоми соли 2017 дар тамоми ғарнизонҳои ҷумҳурӣ беш аз сад ҳазор нафар шаҳрвандони дар эҳтиёт қарордошта, ба ҷамъомаду машғулиятҳои гуногуни таълимӣ фаро гирифта шуданд. Илова бар ин, зиёда аз ҳазор адад техникаҳои зирехпӯши ҷангиву артиллерӣ, автомашинаҳои махсуси зирехдор, авиатсияи ҳарбӣ, автомашинаҳои борқашу нақлиётӣ дар машқҳои муштаракӣ дохили кишвар истифода шуданд.

Батадриҷ баҳри ҳамохангсозии фаъолияти муштарак бо сохторҳои ҳамсони кишварҳои минтақа ва ҷаҳон дар мубориза бар зидди терроризми байналмилалӣ, пешгирӣ ва паҳншавии экстремизм ва сайқал додани маҳорату малакаи ҷангии ҳайати шахсӣ, ҷи дар ҳудуди Тоҷикистон ва ҷи берун аз он дар доираи созмонҳои бонуфузи ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳар сол тибки нақша, пайваста машқҳои васеи муштаракӣ ҳарбӣ низ гузаронида мешаванд.

Умуман дар давоми 25 соли фаъолият ва бурду боҳт дар Қувваҳои Мусаллаҳ, аз ҳисоби афсарону сарбозон ҳазорҳо нафар мутахассисони соҳаҳои муҳталифи силоҳу муҳимоти ҷангӣ, аз қабилӣ нишонгир-снайперҳо, парашутистон, минаҷӯён, тирандозон, нишонгирӣ ронанда, экипажи техникаҳои вазнини зирехпӯши ҷангӣ, ҳавонавардони ҳарбӣ ва дигар ихтисосҳое, ки барои Артиши миллии Тоҷикистон заруранд, омода гашта, дар комиссариатҳои ҳарбӣ ба ҳайси нерӯҳои эҳтиётӣ ба қайд гирифта шудаанд.

ПУРРАҒАРДОНИИ АФСАРОНИ ҚАСБӢ ДАР ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Имрӯз сафи Артиши миллии, асосан аз ҳисоби ҳатмқунандагони Донишқадаи ҳарбии Вазорати мудофия ва Академияву омӯзишгоҳҳои олии ҳарбии давлатҳои ҳоричи дурӯ наздик, бо афсарони қасбӣ пурра ғардонида мешавад. То ин дам, аз ҳисоби ҳатмқунандагони Донишқадаи ҳарбӣ, ки ҳамасола беш аз 200 нафар афсарони қасбӣ онро аз рӯи 17 ихтисос ҳатм менамоянд, наздики 4-ҳазор нафар ба ҳайати ҷузъу томҳои Вазорати мудофия ва дигар сохтору маҷмоти қудратии кишвар шомил ғардидаанд.

Илова бар ин, хамасола афсарон ва курсантони тоҷик ба муассисаҳои таҳсилоти ҳарбии Федератсияи Россия, Ҷумҳуриҳои Қазоқистон, Озарбойҷон, Хиндустон, Ҷумҳурии Мардумии Чин, Британияи Кабир, Канада, Ҷумҳурии Федеролии Олмон, Фаронса ва Амрико бахри таҳсил, бозомӯзӣ ва баланд бардоштани малакаи касбӣ фиристода мешаванд.

Тадбирҳои саривақтӣ вобаста ба тайёр намудани мутахассисон дар ин мактабҳои олии имконият фароҳам овард, ки сафи навъҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, қузъу томҳои Вазорати Мудофиа ва дигар сохторҳои қудратӣ бо афсарони касбӣ пурра гардонида шаванд. Айни ҳол, дар муассисаҳои олии таълимии ҳарбии кишварҳои хориҷ наздики 700 нафар таҳсилӣ илми низомӣ менамоёнд, ки ҳайати онро курсантону шунавандагони академияву омӯзишгоҳҳои олии ҳарбӣ ташкил медиҳанд.

ҲАМКОРИҲОИ ҲАРБӢИ ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Ҳамкорӣҳои ҳарбӣ ва ҳарбӣ-техникии Вазорати Мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо вазоратҳои мудофиаи кишварҳои хориҷ ва созмонҳои байналмилалӣ асосан дар самтҳои мубодилаи иттилооту таҷрибаомӯзӣ дар мубориза бар зидди терроризму дигар зухуроти номатлуб, ташкили пайвастаи машқу унсурҳои мухталифи низомӣ, омодагӣ ба афсарони касбӣ ва расонидани кумакҳои техникаӣ ба Артиши ҷавони кишвар ба роҳ монда шудааст. Вазорати Мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкорӣҳои самарабахшро бо созмонҳои байналмилалӣ, аз ҷумлаи Созмони Аҳдномаи Амнияти Дастаҷамъӣ, Созмони Ҳамкорӣҳои Шанхай, Амният ва Ҳамкорӣ дар Аврупо, Аҳдномаи Атлантикаи Шимолӣ (НАТО), «Барномаи рушди Созмони Милалӣ Муттаҳид оид ба «Дастгирии кӯшишҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар татбиқи проблемаҳои минаҳо» ва дигар ташкилотҳои бонуфузи ҷомеаи ҷаҳонӣ гузариш додааст.

Айни замон, Вазорати Мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо зиёда аз 50 кишвари олам ҳамкорӣҳои ҳарбӣ ва ҳарбӣ-техникии дучонибаву бисёрҷонибаро доро мебошад.

РАВАНДИ ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ ДАР ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ҶУМҲУРИИ

ТОЧИКИСТОН

20-уми феввали соли 2015 бо фармони Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон Консепсияи корҳои сиёсӣ тарбиявӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳи мамлакат ба имзо расонида шуд, ки он тартиб, моҳият ва мавқеи системаи корҳои сиёсӣ тарбиявиро вобаста ба амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи ҳарбӣ, таъмин намудани ҳолати ахлоқию рӯҳии ҳаёти шахсӣ, қонуниятӣ тартиботи ҳуқуқӣ, волоияти қонун, мустаҳкам намудани интизоми ҳарбӣ, баланд бардоштани мақом ва обрӯю эътибори Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ҷомеа таъмин менамояд. Ҷунки сатҳи омодабошии ҷангии ҳаёти шахсии Қувваҳои Мусаллаҳ дар ҳар даври замон аз маърифати ҳуқуқӣ ва таълиму тарбияи ҳуби афсарону сарбозон, сайқал додани донишҳои сиёсӣ низомӣ ва ба эҳсоси баланди ватандӯстиву садоқатмандии хизматчиёни ҳарбӣ вобастагии зиёд дорад. Ин аст, ки хизматчиёни ҳарбии қисму воҳидҳои низомӣ иштирокчиёни фаъоли ҳама гуна ҷорабиниҳои сатҳи ҷумҳуриявӣанд.

Бо мақсади пешгирӣ намудани қонуншиканӣ, аз байн бурдани сатҳи содиршавии ҷинояткорӣ ва дигар рафторҳои гайриқонунавӣ дар миёни ҳаёти шахсии ҷузъу томҳои корҳои тарғиботӣ ташвиқотиро вобаста ба нақшаи пешбинишудаи фаъолият дар қисмҳои низомӣ бо хизматчиёни ҳарбии сатҳу зинаҳои гуногуни Артиши миллӣ, асосан ҷиҳати пурзӯр намудани интизоми ҳарбӣ, риояи қонуният ва талаботи бечунучарои қонуномаҳои умумихарбии Қувваҳои Мусаллаҳ муташаққилона ба роҳ монда мешаванд.

Дар ин замина, як қатор дастурамалҳои методӣ, рӯзномаву маҷаллаҳо, китобу дигар маҷмуаҳои илмӣ-методӣ, ба таъъ расонида шуда, барномаҳои рангини телевизионӣ, филмҳои тарғибкунандаи ватандӯстӣ ва амсоли ин таҳия ва манзури хизматчиёни ҳарбӣ гардонидани мешаванд. Ҳамзамон дар қисмҳои низомии Қувваҳои Мусаллаҳ пайвасти ҷорабиниҳои сиёсӣ фарҳангӣ ва маишиву фароғатӣ доир мегарданд. Ва барои амалӣ намудани ҷунин қорҳо дар тамоми ҷузъу томҳои Вазорати муҳофизати мамлакат, мавзӯҳои истироҳатӣ, китобхона ва дигар тоҷорҳои фарҳангиву фароғатӣ муҳайё гаштааст.

Вазорати муҳофизати кишвар ҳамқорҳои судмандро бо тамоми вазорату қумитаҳо, соҳтору мақомоти давлативу қудратӣ, собиқадорони Қувваҳои Мусаллаҳ, ҷанговарони башардӯст, волиқони хизматчиёни ҳарбӣ ва дигар афроди неқбини ҷомеа таҳким баҳшида, дар ин замина қорҳои зиёду назаррасеро амалӣ менамояд. Илова бар ин, барои боз ҳам мустаҳкам намудани робитаи хизматчиёни ҳарбӣ бо аҳли ҷомеа пайвасти дар қисму воҳидҳои низомӣ суҳбату воҳурии сарбозон бо волиқону толибилмони

мактабҳои миёна, ҷавонони то синни даъватӣ, масъулини вазорату кумитаҳо, идораҳои давлатӣ, ахли зиёи мамлакат ва шоирону адибони маъруфи кишвар доир гардида, ҳамчунин доимо маҳфили озмунҳои фарҳангӣ ва мусобикаҳои варзишӣ ташкилу ба роҳ монда мешаванд.

РАВАНДИ БУНЁДКОРИХО ДАР КУВВАХОИ МУСАЛЛАХИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Пӯшида нест, ки солҳои аввали истиқлолият чӯзӯ томи навтаъсиси Кувваҳои Мусаллах дар пойгоҳҳои муассисаҳои гуногуни давлатӣ таъсис ёфта буданд. Батадрич қисми низомӣ вобаста ба ҳадафу вазифаҳои таъсису уҳдадорӣ, аз ҳудуди пойтахт ва аз дигар мавзӯҳои наздик ба минтақаҳои аҳолинишин бароварда шуда, дар мавқеҳои стратегии мамлакат ҷойгир карда шуданд.

Дар давоми 25-соли рушду нумӯи Артиши миллӣ маҳз бо дастгирии Сарфармондеҳи Олии Кувваҳои Мусаллахи Чумхурии Тоҷикистон дар гарнизонҳои Хатлону Сугд, Хоруг, Душанбе ва ноҳияҳои тобеи марказ садҳо биноҳои маъмурию ситоди қисми ҳарбӣ, комиссариатҳои ҳарбӣ, хобгоҳҳои аскарону афсарон, синфхонаҳои таълимӣ, иншооти ёрирасони коммуналӣ, истгоҳҳои доимӣ барои нигоҳдории техникаи ҳарбӣ ва дигар иншооти зарурии низомӣ дар муддати кӯтоҳ, бо сифати баланд, хароҷоти камтарин, бо меъёри ҳарбӣ ва талаботи ҳозиразамони низомӣ мавриди истифода қарор дода шуданд.

Масъалаи таъмини хизматчиёни ҳарбӣ ва узви оилаҳои онҳо бо манзили истиқоматӣ доимо дар партави таваччуи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дошта, тайи ин солҳо баҳри иҷрои ин мақсад аз ҷониби давлату ҳукумати чумхурӣ қорҳои зиёде амалӣ карда шудааст. Дар давоми ин солҳо дар ҳудуди ҳамаи вилоятҳо ва пойтахти кишвар танҳо аз Вазорати мудофиаи мамлакат наздики 600 нафар хизматчиёни ҳарбӣ ва оилаҳои онҳо бо манзили зист таъмин гардиданд ва бунёди хонаҳои истиқоматӣ ё худ шаҳраки низомӣ барои афсарону оилаҳои онҳо ҳамоно идома доранд.

РУШДИ ВАРЗИШ ДАР КУВВАХОИ МУСАЛЛАХИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

